

UET 27/21

DIRECTIVA

concernent

la concessiun da contribuziuns ad infrastructuras per proveder il chantun Grischun cun bindel ultralad

1. Basas legalas

Tenor l'art. 18 al. 2 da la lescha per promover il svilup economic en il chantun Grischun (LSE; DG 932.100) po il chantun promover – sa basond sin strategias regionalas per sviluppar l'economia locala (SrSEL) – projects d'infrastructuras ch'èn impurtantas per il sistem, sch'els:

- a) gidan a rinforzar il sistem dal turissem regional sco er la direcziun strategica da la destinaziun turistica ed han in'orientaziun d'impurtanza chantunala; u
- b) correspundan ad in basegn da l'economia generala.

Tenor l'art. 15 da l'ordinaziun per promover il svilup economic en il chantun Grischun (OSE; DG 932.160) pon contribuziuns ad infrastructuras impurtantas per il sistem vegnir concedidas, sche:

- a) i sa tracta d'in project spezialmain innovativ u d'in project cun in niz spezial per l'economia publica;
- b) infrastructuras existentas èn resguardadas;
- c) las atgnas prestaziuns pretendiblas èn vegnidadas furnidas ed eventualas prestaziuns da terzas personas èn exauridas;
- d) in concept da gestiun è avant maun;
- e) la supportablada economica dal project è inditgada; ed
- f) ellas èn per regla accessiblas a la publicità.

Il project correspunda ad in basegn da l'economia generala, sch'el ultra da quai:

- a) rinforza il svilup economic grazia a sia attracziun e grazia a ses effect;
- b) ha il potenzial per stgaffir plazzas da lavur da l'economia privata sco er per augmentar la valurisaziun per lung d'ina chadaina da creaziun da valor;
- c) è d'in niz economic per differentas interpresas precedentas e posteriusas; ed
- d) è d'in niz economic spezial per l'economia regiunala.

In'avertura cun bindel ultralad publica e neutrala areguard la tecnologia che satisfa al basegn futur da l'economia ed al svilup economic da las regiuns, è in factur essenzial en la concorrenza tranter ils lieus. Quai augmenta l'attractivdad da l'economica locala, gida a sviluppar vinavant l'economia ed a promover la capaciad d'innovaziun, stgaffescha ina premissa impurtanta per ulteriurs impuls economics e rinforza la finala la cumpetitivdad da las interpresas grazia a martgads da vendita surregiunals. Ultra da quai po quai impedir dischavantatgs dal lieu.

Pervia da quai e sche las premissas tenor la cifra 2 qua sutvart èn avant maun, pon las infrastrukturas a bindel ultralad vegnir giuditgadas sco impurtantas per il sistem.

2. Premissas e proceder

Il rapport «Basa concepziunala per l'avertura da las regiuns cun infrastrukturas da bindel ultralad che han vistas per il futur» da la gruppa da project «Bindel lad Grischun» dals 7 da november 2018 sco er il concept da promoziun ch'è vegnì approvà da la regenza ils 20 da november 2018 «Bindel ultralad Grischun» valan sco basa per il proceder accordà sin plaun surregiunal per giuditgar dumondas e per promover projects d'infrastructura en il sector da l'avertura regiunala cun technologies a bindel ultralad.

Sco finamiras surordinadas duai vegnir augmentada l'attractivdad da l'economia locala e prestada ina contribuziun a favur da l'ulteriur svilup economic (capaciad d'innovaziun).

2.1. Strategia regiunala per sviluppar l'economia locala (SrSEL)

La premissa per ina promoziun è che l'avertura cun bindel ultralad saja cuntegnida e priorisada en la SrSEL. En quest connex èsi da proceder sco suonda:

1. La regiun repassa e precisescha sia SrSEL areguard l'avertura cun bindel ultralad.
2. La regiun priorisescha las mesiras da la SrSEL tenor lur impurtanza economica e tenor lur realisabladad metodica, finanziaria e politica. L'avertura cun bindel ultralad sto avair emprima prioritad.
3. La conferenza regiunala da las presidentas e dals presidents communalis approvescha la planisaziun da las mesiras actualisadas, concretisadas e priorisadas da la SrSEL.

Sa basond sin questa planisaziun po vegnir elavurà il concept regiunal d'avertura (guardar 2.2).

2.2. Concept regiunal d'avertura (CrA)

La premissa per ina promoziun è l'existenza d'in CrA. Per elavurar il CrA per incumbensa da la regiun respectiva èsi da proceder sco suonda:

1. La regiun engascha ina gruppa regiunala da coordinaziun e da realisaziun che sa cumpona d'expertas ed experts cumprovads. La gruppa cumpiglia ca. otg persunas. I sto vegnir guardà ch'ils differents secturs sajan represchentads en moda equilibrada. Almain ina commembra u in commember da la conferenza regiunala da las presidentas e dals presidents communalis sco er represchentantas e represchentants d'ulteriuras vischnancas e da purschiders d'infrastructuras ston far part da la gruppa regiunala.
2. La regiun dumonda il chantun per in sustegn finanziel or da meds da la nova politica regiunala (NPR) a favur da la gruppa regiunala da coordinaziun e da realisaziun sco er a favur da la cooperaziun cun la gruppa chantunala da strategia e da coordinaziun.
3. La regiun incumbensescha la gruppa regiunala da coordinaziun e da realisaziun d'elavurar il CrA.

Al CrA vegnan fatgas las suandantas pretensiuns:

- Cun il CrA elavuran las regiuns il plan per realisar l'avertura regionala e la rait locala (nivels II e III tenor il concept da promoziun). Sch'igl existan largias da realisaziun sin il nivel I, ston quellas vegnir integradas en il CrA.
- Il CrA cuntegna ina survista da las infrastructures da bindel ultralad essenzialas ch'èn avant maun en la regiun e mussa, co che las infrastructures da bindel ultralad impurtantas ston vegnir extendidas sin plaun regional e communal per ch'ellas cuntanschian las finamiras surordinadas.
- La regiun garantescha che las interpresas essenzialas sco er ils purtaders essenzials per il svilup economic regional vegnian integrads en moda commensurada.
- Las mesiras vegnan preschentadas sco part dal CrA en il rom da la planisaziun da la realisaziun.
- La gruppa chantunala da strategia e da coordinaziun examinescha la realisabladad tecnica ed il basegn ord vista da l'economia da manaschi ed ord vista da l'economia publica.
- Il CrA cuntegna ina planisaziun da las investiziuns che correspunda a las pussaivladads finanzialas da la regiun (sco summa da sias vischnancas). Las eventualas prestaziuns da terzas persunas èn exauridas.
- Per construir da nov e per engrondir infrastructures da bindel ultralad datti cunvegnas cun partenaris d'infrastructura. L'access liber da discriminaziun per providers da servetschs sto vegnir garantì, sche quai è tecnicamain pussaivel.
- Per la gestiun e per il diever da las prestaziuns da servetsch che vegnan etablidas da nov u che vegnan extendidas datti confermas dals providers da servetschs.
- Il CrA mussa, co che la finanziaziun totala da la planisaziun da realisaziun duai vegnir garantida. En quest connex ston vegnir regladas er la surdada da l'incumbensa da realisaziun e la repartiziun dals custs. Per quest intent èn avant maun decisiuns da princip da las vischnancas (per regla conclus da las suprastanzas) e da la regiun (conclus da la conferenza regionala da las presidentas e dals presidents communs). Ils conclus liants tenor la cumpetenzza finanziala respectiva sin plaun communal vegnan prendids en il rom da la realisaziun.

- Il CrA furma la basa per ina decisiun da promoziun dal chantun areguard las investiziuns d'infrastructura.

2.3. Decisiun da promoziun e realisaziun da l'avertura regiunala cun bindel ultralad

Sa basond sin il CrA tenor la cifra 2.2 pon ins inoltrar al chantun ina dumonda per promover las investiziuns d'infrastructura en il sector da l'avertura cun bindel ultralad (guardar cifra 4 «Tractament da la dumonda»).

La gruppia chantunala da strategia e da coordinaziun ch'è vegnida incumbensada dal chantun examinescha il CrA e las planisaziuns regiunalas da realisaziun areguard lur realisabladad tecnica e finanziaria, areguard lur basegn ed areguard lur concordanza cun autras mesiras surregiunalas, chantunalas e naziunalas.

Suenter che la decisiun da promoziun e la garanzia da la finanziaziun èn avant maun, suonda la fasa da realisaziun. L'incumbensa vegn surdada da las vischnancas. E las vischnancas accumpognan er il process da construcziun. La regiun rapporta regularmain e fa giu quint cun il chantun tenor la cunvegna da contribuziun.

3. Promoziun

3.1. Autezza da la contribuziun

Tenor l'art. 4 al. 1 LSE pon vegnir concedidas contribuziuns fin maximalmain 25 pertschient dals custs imputabels. Ellas pon vegnir dublegiadas, sch'i sa tracta d'in project che ha in grond niz per l'economia publica u d'in project che pertutga l'infrastructura da svilup centrala d'ina vischnanca u d'in territori surcommunal, che gida cumprovadain a mantegnair l'urbanisaziun decentrala u che rinforza ils centers regiunals (art. 4 al. 2 LSE).

La construcziun d'ina rait locala cumpetitiva a bindel ultralad (nivel III), per la quala i daventa eventualmain er necessari da serrar largias dals nivels I e II, po vegnir considerata – sin fundament dals basegns creschents e sin fundament dals svilupps futurs – sco infrastructura da svilup centrala ch'è necessaria per il svilup economic

sco er per mantegnair e per augmentar l'attractivada da l'economia locala. Ina tala infrastruttura da rait è pia ina premissa indispensabla per l'urbanisaziun decentrala.

Il chantun po sustegnair mesiras sco suonda:

1) Nivel I: Avertura fundamentala (uschenumnà «backbone»):

Contribuziuns che stattan en connex cun serrar largias da l'infrastructura fundamentala (backbone) importan maximalmain 50 pertschient dals custs d'investiziun.

2) Nivel II: Avertura regiunala:

Contribuziuns che stattan en connex cun serrar largias da l'access da vischnancas importan maximalmain 50 pertschient dals custs d'investiziun.

3) Nivel III: Rait locala:

Il chantun po pajar contribuziuns che stattan en connex cun largias d'avertura en raits localas.

Las contribuziuns importan:

- maximalmain 50 pertschient dals custs d'investiziun a favur da l'avertura d'objects impurtants per il svilup economic, per l'augment da la cumpetitivada e per l'augment da l'attractivada da l'economia locala (mastergnanza / IPM, turissem, furmaziun, sanadad, administraziun e.u.v.);
- maximalmain 25 pertschient dals custs d'investiziun a favur d'ulteriurs access che servan a cuntanscher ina grondezza economica critica per pudair obtegnair investiziuns da l'economia privata.

3.2. Custs imputabels

Cun calcular ils custs d'investiziun imputabels vegnan resguardads mo custs marginals, q.v.d. quels custs che resultan supplementarmain pervia da la construcziun da l'access (uschenumnads custs incrementals). Quai èn bischens, tumbins e cabels da fibras che transportan undas da glisch, ils quals servan ad engrondir ed a colliar tenor basegn las infrastrukturas ch'èn avant maun sin il nivel dal backbone (nivel I), a colliar tenor basegn il backbone cun il punct central da transferiment da la vischnanca (nivel II) sco er a colliar il punct central da transferiment da la vischnanca cun ils puncts locals da transferiment entaifer la vischnanca (nivel III).

Per calcular las contribuziuns na pon betg vegnir imputads ils custs per:

- a) renovar, sanar e mantegnair regularmain infrastructures fundamentalas classicas communalas u surcommunalas, nun che quellas sajan necessarias per ina infrastruttura da bindel ultralad senza interrupziun ed hajan las caracteristicas tecnicas necessarias;
- b) renovar, spustar u engrondir infrastructures ch'èn motivadas exclusivamain pervia da lur necessitad per il manaschi respectivamain per l'economia da manaschi;
- c) renovar e spustar infrastructures da bindel ultralad existentas sco er exequir lavurs da mantegniment regularas che na portan betg ina plivalur directa a las utilisadras ed als utilisaders da l'infrastruttura;
- d) construir infrastructures parallelas, sche las infrastructures existentas pudessan e dastgassan vegnir duvradas.

4. Tractament da la dumonda

Las dumondas da survegnir contribuziuns vegnan suttamessas ad in'examinaziun cumplexsiva, per la quala vegnan dumandadas er expertisas u parairis da terzas personas. Valair vala il suandant proceder:

- a) La dumonda vegn fatga sin basa dal CrA e sin basa da la planisaziun da realisaziun cuntegnida en quel.
- b) La dumonda sto vegnir inoltrada al UET.
- c) A la dumonda ston vegnir agiuntadas – supplementarmain al CrA ed a la planisaziun da realisaziun cuntegnida en quel – las suandantas cumprovas:
 - posiziun da la regiun (motivaziun qualitativa e quantitativa cumplexsiva da l'impurtanza e da la prioritad dal project en la regiun pertutgada),
 - posiziun da las vischnancas da staziunament (incl. indicaziuns davart il sustegn finanziel dal project tras las vischnancas);
- d) Il UET examinescha, sche la dumonda ademplescha las premissas tenor l'art. 18 LSE e tenor l'art. 14 OSE.
- e) Sche las premissas vegnan ademplidas, fa il UET in giudicament cumplexsiv dal project. Quest giudicament sa basa sin in'examinaziun preliminar da la grupp ch'ha la dumonda da strategia e da coordinaziun.
- f) Sche quests giudicaments han, sin basa dals documents ch'èn avant maun e sin basa da las valitaziuns ch'ins ha dumandà:

- in resultat positiv, vegn suttamessa al departament ina proposta da conceder ina contribuziun. Tut tenor l'atezza da la contribuziun decida ubain il departament ubain la regenza (art. 44 OFC [DG 710.110]);
- in resultat negativ, communitgescha il UET en scrit la refusa.

5. Controlla e restituziun

Il UET surveglia che las cundiziuns vegnian ademplidas.

Tenor l'art. 46 da la lescha da finanzas (LFC; DG 710.100) vegnan las contribuziuns scursanidas adequatamain u pretendidas enavos en cas d'in adempliment u d'in adempliment manglus. Contribuziuns ch'èn vegnidas retratgas senza dretg u ch'èn vegnidas utilizadas per in auter intent ston vegnir restituidas. Ils detagls vegnan reglads en la decisiun da promoziun.

Sche las cundiziuns ch'èn vegnidas fixadas en la decisiun da promoziun na vegnan betg ademplidas, po il chantun suspender cun effect immediat u pretender enavos las prestaziuns concedidas.

6. Entrada en vigur

Questa directiva vala a partir dal 1. da fanadur 2021 e remplazza la directiva dal 1. d'avrigl 2019.

7. Infurmaziun

Questa directiva vegn publitgada en l'internet.

Cuira, il 1. da fanadur 2021

**DEPARTAMENT D'ECONOMIA
PUBLICA E FATGS SOCIALS**

Il schef:

sig. Marcus Caduff, cusseglier guvernativ